

SCIENTIFIC LETTERS
OF ACADEMIC SOCIETY OF MICHAL BALUDANSKY

ISSN 1338-9432

7 $\frac{5}{2019}$

EDITORIAL OFFICE:

**Academic Society
of Michal Baludansky,**
Humenská 16,
040 11 Košice, Slovakia,
tel.: + 421 (0)903 275 823
e-mail: asmiba@asmiba.sk

EDITOR IN CHIEF:

▲ Ing. **Lenka DUBOVICKÁ**, PhD.,
Vice-president of Academic Society
of Michal Baludansky, Slovakia,
University of Central Europe of Skalica,
Slovakia

DEPUTY EDITORS IN CHIEF:

▲ Ing. **Peter TULEJA**, PhD.,
Technical University of Košice,
Slovakia
▲ Ing. **Michal VARCHOLA Jr.**, PhD.,
Technical University of Košice,
Slovakia

EDITORIAL ADVISORY BOARD:

▲ Dr.h.c.mult. prof. Ing. **Miroslav
BADIDA**, PhD., Technical University of
Košice, Slovakia
▲ Dr.h.c. prof. Dr. **Yuriy BOSHITSKIY**,
PhD., Kyiv University of Law of the
National Academy Sciences of Ukraine,
Ukraine
▲ D.r.h.c. associate prof. **Badri
GECHBAIA**, DrSc., Batumi Shota
Rustaveli State University, Georgia
▲ D.r.h.c. prof. **Ketevan GOLETIANI**,
DrSc., Batumi Navigation Teaching
University, Georgia
▲ prof. **Oleksandr NESTEROV**, DrSc.,
Ural Federal University of Ekaterinburg,
Russia
▲ prof. **Olha RUDENKO**, DrSc.,
Chemihiv National University of
Technology, Ukraine
▲ prof. Dr. **Oleg SINEOKIJ**, DrSc.,
Zaporizhzhya National University,
Ukraine
▲ Dr.h.c. Ing. **Heidy SCHWARCZOVÁ**,
PhD., University of Central Europe of
Skalica, Slovakia
▲ Academician of RAES **Vasil
SIMCHERA**, DrSc., Russian Academy
Economics Sciences, Russia
▲ Dr.h.c. prof.h.c. Ing. **Michal
VARCHOLA**, PhD., President of
Academic Society of Michal Baludansky,
Slovakia
▲ prof. **Tomasz WOŁOWIEC**, PhD.,
University of Information Technology and
Management in Rzeszow, Poland
▲ prof. **Nataliia ZAMKOVA**, DrSc.,
Vinnitsia Institute of Trade and Economics
of Kiev National University of Trade and
Economics, Ukraine

TO OUR READERS

Dear Reader,

This Journal, «Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky» has been conceived by the founders of Academic Society of Michal Baludansky as a printed platform for exchanging knowledge between university scholars and experts from different countries who take a been interest and activities of the outstanding scientist, educator and statesman Michal Baludansky.

The journal s published six times a year. The fourth issue of year 2018 is devoted to the Vinnitsia Institute of Trade and Economics of Kiev National University of Trade and Economics.

Шановний читателю,

пропонований журнал «Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky» задуманий засновниками Академічного співтовариства Михайла Балудянського як друкування видання з обміну знань між вченими і фахівцями університетів різних країн, що мають безпосереднє відношення до життя і діяльності видатного вченого, педагога і державного діяча Михайла Балудянського.

Журнал виходить шість разів на рік. У четвертий номер 2018 включені наукові роботи викладачів Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету.

*Lenka Dubovicka,
editor*

ЗМІСТ

- 6 Авраменко Наталя
СТВОРЕННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ЗВО
ДО ОВОЛОДІННЯ ПРОФЕСІЙНОЮ ТЕРМІНОЛОГІЄЮ В КРОС КУЛЬТУРНОМУ ОСВІТНЬОМУ
СЕРЕДОВИЩІ
- 10 Білоус Ірина Грушко Жанна
СПІВРОБІТНИЦТВО ТА ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: УКРАЇНСЬКА ПРАКТИКА
- 14 Бондар Наталя, Швець Галина
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОБЛЕМНОГО І ТВОРЧОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ
ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ВЕБ-КВЕСТІВ (НА ПРИКЛАДІ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН)
- 19 Демченко Оксана
АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БАНКУ
- 24 Гладь Світлана, Ковалевська Тетяна
АДЕКВАТНИЙ ПЕРЕКЛАД ТЕРМІНОЛОГІЇ: ВИМОГИ, НАВИКИ, КОМПЕТЕНЦІЇ
- 30 Гирич Сергій
ОСОБЛИВОСТІ ЕКСПОРТУ ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ В КРАЇНИ ЄС
- 34 Головчук Юлія, Стадник Валентина
ПАРТНЕРСЬКІ ВІДНОСИНИ В РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
- 40 Гулівата Інна, Новицький Руслан
ВПРОВАДЖЕННЯ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ УКРАЇНИ
- 43 Ільчишина Вікторія, Рогаль Ірина
ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТЕХНІКИ В СПОРТИВНИХ ІГРАХ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
- 46 Кізон Алла
ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ І ТУРОПЕРЕЙТИНГУ
ТА ВПРОВАДЖЕННЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНОЮ ГАЛУЗЗЮ
В УКРАЇНІ
- 51 Копняк Катерина, Остапенко Тетяна
ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ СИСТЕМ АВТОМАТИЗОВАНОГО ПРОЕКТУВАННЯ
В АРХІТЕКТУРІ ТА БУДІВНИЦТВІ
- 54 Ковальова Світлана
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СИНЕРГЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІННОВАТИКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ
- 58 Кудирко Олена
УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМИ ЗАПАСАМИ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ
- 62 Лішинська Людмила, Добровольська Наталія
УПРАВЛІНСЬКА ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА
- 65 Маршук Ліна
ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВИДАТКІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ
ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ
- 69 Машера Ольга, Ткачук Тетяна
ВТОРИННА ЛІНГВІСТИЧНА ОСОБИСТІСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО
МІЖКУЛЬТУРНОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА
- 72 Нечипоренко Виолетта
ЛІНГВОСТИЛИСТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ТЕКСТОВ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ СОЦИАЛЬНОЙ
РЕКЛАМЫ
- 77 Осіпова Лариса
РЕФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ: ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ
- 81 Palaščíková Dominika
PROGRESSIVE DEVELOPMENT IN THE FIELD OF MACHINE TOOLS
- 85 Покиньчереда Віталій
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ
- 89 Прутська Олена
СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В УКРАЇНІ
- 94 Сегеда Сергій
ТЕНДЕНЦІЇ ЕКСПОРТУ АГРОПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ

CONTENTS

- 6 **Avramenko Natalia**
CREATION OF FOREIGN STUDENTS' POSITIVE MOTIVATION IN MASTERING PROFESSIONAL TERMINOLOGY IN CROSS CULTURAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT AT MEDICAL UNIVERSITIES
- 10 **Bilous Irina, Hrushko Zhanna**
COOPERATION AND ASSOCIATION OF TERRITORIAL COMMUNITIES: UKRAINIAN PRACTICE
- 14 **Bondar Nataliia, Shvets Halyna**
PROVIDING THE PROBLEM AND CREATIVE APPROACH TO EDUCATIONAL TASKS FOR EXPERTS IN TOURISM WITH USAGE OF WEB-QUEST (AT THE EXAMPLE OF HUMANITIES)
- 19 **Demchenko Oksana**
ANALYSIS OF THE ACTIVITIES OF THE STATE BANK
- 24 **Gladjo Svitlana, Kovalevska Tetiana**
ADEQUATE TERMINOLOGY TRANSLATION: REQUIREMENTS, SKILLS, COMPETENCES
- 30 **Gyrych Sergii**
SPECIFICS OF EXPORTING FOOD COMMODITIES TO THE EU
- 34 **Holovchuk Yuliia, Stadnyk Valentyna**
PARTNERSHIPS IN THE INNOVATIVE ACTIVITY DEVELOPMENT OF THE ENTERPRISE
- 40 **Hulivata Inna, Novytskyi Ruslan**
IMPLEMENTATION OF BLENDED LEARNING IN HIGHER EDUCATION OF UKRAINE
- 43 **Ilechshyna Viktoriia, Rogal Iryna**
APPLICATION OF MODERN TECHNOLOGIES FOR THE DEVELOPMENT OF TECHNIQUE IN SPORTS GAMES IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS
- 46 **Kiziun Alla**
MAIN TRENDS OF TOURIST SERVICES AND TOUR OPERATING DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF THE WORLD EXPERIENCE OF THE TOURISM MANAGEMENT DEPARTMENT IN UKRAINE
- 51 **Kopniak Kateryna, Ostapenko Tatiana**
USE OF MODERN COMPUTER AIDED DESIGN SYSTEMS IN ARCHITECTURE AND CONSTRUCTION
- 54 **Kovalova Svitlana**
CONCEPTUAL BASES OF SYNERGETIC STUDIES IN HIGHER EDUCATION INNOVATICS
- 58 **Kudyrko Olena**
MANAGEMENT OF COMMERCIAL RESERVES OF TRADE ENTERPRISES
- 62 **Lishchynska Lyudmyla, Dobrovolska Natalia**
EIS OF BUILDING ENTERPRISE
- 65 **Marshuk Lina**
PROBLEMS OF FORMATION AND USE OF PUBLIC BUDGET EXPENDITURE AND WAYS FOR THEIR SOLUTION
- 69 **Matsera Olha, Tkachuk Tetiana**
INTERPRETER'S SECONDARY LINGUISTIC PERSONALITY AS A KEY FOR SUCCESSFUL CROSS-CULTURAL MEDIATION
- 72 **Nechyporenko Violetta**
LINGUISTIC AND STYLISTIC FEATURES OF ENGLISH SOCIAL ADVERTISING TEXTS
- 77 **Osipova Larisa**
FINANCIAL REFORMING OF THE SOCIAL AREA PROTECTION: PROBLEMS AND PERSPECTIVES
- 81 **Palaščáková Dominika**
PROGRESSIVE DEVELOPMENT IN THE FIELD OF MACHINE TOOLS
- 85 **Pokynchereda Vitalii**
ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS OF THE AUDIT OF PUBLIC DEBT
- 89 **Prutska Olena**
DEVELOPMENT OF THE FINANCIAL MONITORING SYSTEM IN UKRAINE
- 94 **Seheda Serhii**
THE AGRO-FOOD EXPORT TRENDS IN UKRAINE

Кізіун Алла

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ І ТУРОПЕРЕЙТИНГУ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНОЮ ГАЛУЗЗЮ В УКРАЇНІ

Анотація

У статті розглянуто суть поняття факторів розвитку туристичних послуг, приведено їх класифікацію, висвітлено історичний досвід зародження передумов виникнення та розвитку подорожей і туризму; досліджено основні засади розвитку ринку туристичних послуг завдяки впливу різних видів факторів, доведено, що фактори впливу на розвиток ринку туристичних послуг визначають цілі державного регулювання та пріоритетні напрями розвитку туристичного бізнесу.

Також розглянуто повноваження та альтернативи участі держави в регулюванні туристичного ринку, оскільки саме вона формує основні умови функціонування суб'єктів туристичної діяльності. Особливу увагу приділено дослідженню основних тенденцій розвитку міжнародного туризму та запропоновано відповідні кроки для розширення участі України в міжнародному туризмі з урахуванням її реальних можливостей.

Автором розроблені методологічні та методичні рекомендації з удосконалення міжнародного туризму в Україні на основі принципів комплексності, системності та взаємної вигоди.

Ключові слова: туризм; ринок туристичних послуг; індустрія туризму; туроператор; туроперейтинг; фактор; туристичний продукт; суб'єкти туристичної діяльності; міжнародний туризм.

Kiziun Alla

MAIN TRENDS OF TOURIST SERVICES AND TOUR OPERATING DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF THE WORLD EXPERIENCE OF THE TOURISM MANAGEMENT DEPARTMENT IN UKRAINE

Summary

In the article the concept of the factors of the development of tourist services is considered; the classification of development factors is given; the historical experience of the origin of the preconditions and development of travel and tourism is discussed. The main principles of the development of the tourism services market due to the influence of various types of factors are investigated.

It is proved that the factors of influence on the development of the tourism services market determine the goals of state regulation and priority directions of tourism business development.

The powers and alternatives of the state's participation in the regulation of the tourism market are reviewed. Particular attention is paid to the study of the main trends in the development of international tourism. Appropriate steps to increase Ukraine's participation in international tourism are proposed.

Methodological recommendations for the improvement of international tourism in Ukraine on the basis of the principles of integrity, systemacity and mutual benefit are developed by the author.

Keywords: tourism, the market of tourist services, tourism industry, tour operator, tour operating, factor, tourist product, subjects of tourism activity, international tourism.

1. Актуальність теми та постановка проблеми

Туристична індустрія це одна з найбільш динамічних галузей, що швидко розвиваються в світовому господарстві. Туризм входить до трьох найбільш експортних галузей, поступаючись нафтовидобувній промисловості й автомобілебудуванню. На даний час туризм є найрентабельнішою сферою світового господарства [3]. Основу розвитку туристичної індустрії формують такі суттєві тенденції:

- збільшення частки в'їзного туризму;
- зменшення диспропорції між ресурсним забезпеченням і ступенем його використання;
- пропагування національного туристичного продукту;
- державна підтримка вітчизняного туризму.

Індустрія туризму функціонує як міжгалузевий комплекс завдяки налагодженим зв'язкам із чи не усіма державними управліннями та службами. Зокрема, існують зв'язки з такими структурами як правова (охоплює законодавчу та нормативну базу, митну та консульську служби), фінансово-економічна (системи оподаткування і страхування, фінансові взаємовідносини), кадрова (підготовка кадрів для туризму, наукові дослідження тощо). Державна підтримка полягає в стимулюванні потреб населення в послугах туризму. Виявом ефективності державної туристичної політики є прибутковість індустрії туризму та її внесок в національну економіку [6].

Актуальними залишаються питання створення нормативно-правової бази державного регулювання в галузі туризму, податкової політики, приватизації й акціонування, створення інвестиційних умов, що стимулюють приплив коштів в об'єкти туріндустрії на території України. Насамперед, це стосується готельних і курортно-лікувальних підприємств країни, які можна ефективно розвивати, створюючи нові робочі місця, популяризуючи культурні цінності, багатство флори і фауни, рекреаційний потенціал нашої країни.

Останнім часом побудова ринкової моделі економіки в Україні вимагає розробки принципово нових підходів щодо формування ефективних механізмів регулювання саме в галузі вітчизняного туризму. Перші кроки в цьому напрямі показали, що даний процес досить складний. В Україні існує ціла низка проблем, які не сприяють розвитку туристичної галузі, призводять до суттєвого руйнування економічних і соціальних відносин у туристичній сфері.

2. Аналіз останніх досліджень

Дослідженню проблем та особливостей розвитку ринку туристичних послуг під впливом різних видів факторів присвячені наукові праці таких вітчизняних і зарубіжних учених як О.Любіцевої, В.Куценко, В.Пуцентейло, Ю.Забалдіної, Т.Сокол, Н.Чорненької, В.Кифияка, О.Заруцької, Л.Агафоновой, В.Безносюк, А.Виноградської, В.Євдокименка, В.Кравцова, М.Крачила, В.Мацоли, В.Федорченка та інших. В своїх працях науковці приділяють увагу методології розробки і реалізації державної та регіональної туристичної політики, визначають економічні і організаційні важелі регуляторної політики розвитку туризму, передумови виникнення та принципи функціонування підприємств рекреаційно-туристичного комплексу, класифікації їх форм і видів, плануванню фінансово-господарської діяльності підприємств туристичної сфери, прогнозуванню розвитку регіонального ринку туристичних послуг, механізму економічного оцінювання та регулювання туристичної привабливості території. В працях аналізуються лише окремі аспекти розвитку міжнародного туризму, його регулювання в Україні та за кордоном, а шляхи та механізми його державного регулювання окремо не розглядаються.

Вивчення робіт з проблеми розвитку ринку туристичних послуг дозволяє зробити висновок, що питання впливу факторів в туристичній індустрії досліджені недостатньо, що негативно впливає на розвиток туризму в цілому та робить питання вирішення даної проблеми досить актуальним.

3. Виклад основного матеріалу

Туризм як багатогалузеве і багатофункціональне явище характеризується найвищим ступенем еластичності від природних (екологічних), загальноекономічних, соціальних і політичних змін у будь-якій країні потенційних дестинацій. Разом з тим з початку ХХІ століття і до сьогодні прогнозування розвитку туризму ускладнюється у зв'язку з невизначеністю зовнішнього середовища.

Розвиток туризму в цілому залежить від комплексу умов: природно-географічних, історико-політичних, соціально-економічних, демографічних, що склалися у суспільстві і факторів, які їх визначають. Фактори розвитку ринку туристичних послуг прийнято поділяти на зовнішні та внутрішні.

Фактор у туризмі – це момент, суттєва обставина туристської практики [4].

Зовнішні (екзогенні) фактори впливають на туризм за допомогою демографічних і соціальних змін; економічного і фінансового розвитку; змін політичного і правового регулювання; технологічних змін; торгового розвитку; транспортної інфраструктури і безпеки подорожей [4]. До зовнішніх факторів можна віднести географічне положення регіону, політичні відносини між країнами, міжнародний розподіл праці, рівень цін на міжнародному ринку та в різних країнах тощо.

Визначальними є внутрішні фактори розвитку ринку туристичних послуг. Серед них – природно-географічні особливості й кліматичні умови країни, наявність та якість природних ресурсів і можливість їх зручного використання, економічна ситуація в країні, внутрішня політика країни, політична стабільність; суспільний лад, рівень розвитку продуктивних сил, структура і рівень добробуту населення; можливість отримання пільг і знижок на туристичні послуги за рахунок держави й громадських організацій, підприємств та установ; стан розвитку туристичної інфраструктури, транспортних мереж, рівень життя в суспільстві, освітній та культурний рівень населення.

З точки зору впливу на туристичну діяльність усі фактори поділяються на фактори залучення (спонукають до подорожі – природні, культурні та соціальні умови в країні, де формуються туристичні потоки) та фактори диференціації попиту (впливають на вибір місця подорожі – туристичні ресурси, розвиток інфраструктури, рівень соціально-економічного розвитку країни).

З точки зору механізму впливу на розвиток туризму можна визначити фактори об'єктивні, що вже сформовані історичним розвитком суспільства, і такі, що цілеспрямовано регулюють саме туристичну діяльність – фактори першої групи. До другої належать державна політика в туризмі, наявність і зміст туристичного законодавства, туристична освіта в суспільстві тощо [5].

Фактори, що впливають на розвиток туризму, різноманітні й багатогранні. Наявність сприятливих факторів приводить до лідерства окремих регіонів і країни у світовому туризмі, і навпаки, небажані фактори знижують туристичний потік.

Основні фактори, що впливають на розвиток туризму, можна розподілити на дві групи: статичні і динамічні.

Статичні мають незмінне в часі значення (природно кліматичні, географічні, культурно-історичні фактори). До динамічних факторів відносяться:

- демографічні (загальне зростання народонаселення, урбанізація, тобто збільшення частки міського населення за рахунок скорочення чисельності сільських жителів, зміна вікової структури населення (збільшення в багатьох країнах середньої тривалості життя призводить до того, що все більше людей мають вільний час і засоби, що дозволяють їм здійснювати закордонні подорожі);

- соціальні (зростання добробуту населення розвинутих країн, що активно приймають участь в туристичному обміні, збільшення тривалості оплачуваних відпусток і скорочення тривалості робочого тижня, збільшення числа працюючих жінок і збільшення доходу на кожну родину (домогосподарство), зростання частки самотніх людей, тенденція до більш пізнього шлюбу і створення родини, надзвичайно швидке зростання числа бездітних пар у складі населення, зменшення імміграційних обмежень, більш ранній вихід на пенсію, зростання усвідомлення туристських можливостей.);
- економічні (полягають у зміні структури споживання товарів і послуг у бік збільшення в споживчому кошику населення частки різних послуг, у тому числі й туристичних);
- культурні (зростання культурного рівня населення багатьох країн і в зв'язку з цим прагнення людей до ознайомлення із закордонними культурними цінностями);
- науково-технічний прогрес (зумовлює швидкий розвиток матеріально-технічної бази туристичної індустрії, що створює необхідні умови для масового туризму);
- міжнародні фактори (пом'якшення міжнародного клімату, перехід в ід конфронтації між окремими державами до співробітництва і взаєморозуміння, процеси глобалізації, рішення спірних міжнародних питань шляхом переговорного процесу).

До найважливіших факторів, що зумовлюють розвиток туризму за кордоном відносять:

- підтримка з боку державних органів (досвід різних країн показує, що успіх розвитку туризму прямо залежить від того, як на державному рівні сприймається ця галузь, наскільки вона користується державною підтримкою);
- зростання суспільного багатства;
- скорочення робочого часу;
- урбанізація (концентрація населення в містах, відрив від природи викликає необхідність проведення вільного часу поза зонами постійного проживання);
- рівень суспільної свідомості [3].

На думку західних фахівців, основними факторами, що визначають привабливість туристського регіону, є: доступність регіону; його природа і клімат; відношення місцевого населення до приїжджого; інфраструктура регіону; рівень цін; стан роздрібною торгівлі; спортивні, рекреаційні й освітні можливості; культурні і соціальні характеристики. Останній фактор, у свою чергу, залучає туристів з наступних причин: робота, національний одяг, архітектура, ремесла, історія, мова, релігія, освіта, традиції, відпочинок, живопис, музика, гастрономія.

Сукупність факторів визначає виникнення і характер поведінкових особливостей споживачів туристичних послуг, які можуть бути виражені такими показниками, як:

- частотність туризму;
- переваги у виборі туристичного центру і географія туризму;
- форма організації туру, якому віддається перевага;
- уявлення туриста про ціну туру;
- уявлення про торгову марку турфірми;
- комунікативна поведінка туриста;
- роль зовнішніх подразників в процесі ухвалення рішення про покупку туру.

Останнім часом побудова ринкової моделі економіки в Україні вимагає розробки принципово нових підходів щодо формування ефективних механізмів регулювання саме в галузі вітчизняного туризму. Перші кроки в цьому напрямі показали, що даний процес досить складний. В Україні існує ціла низка проблем, які не сприяють розвитку туристичної галузі, призводять до суттєвого руйнування економічних і соціальних відносин у туристичній сфері.

Можна запропонувати шляхи та механізми державного регулювання туризму в Україні, зважаючи на світовий досвід регуляторних процесів туристичного ринку.

Перша модель припускає відсутність центральної державної туристичної адміністрації, всі питання вирішуються на місцях на засадах та принципах ринкової "самоорганізації". Урядові органи використовують таку модель у тих випадках, коли туризм національній економіці взагалі не дуже потрібний, або коли суб'єкти туристичного ринку займають сильні позиції, тобто здатні вирішувати свої проблеми без державної участі. Подібна модель управління індустрією туризму прийнята в США після того, як в 1997 р. була ліквідована державна структура U.S. Travel and Tourism Administration (USTTA), що відповідала за розвиток туризму в країні.

Друга модель передбачає наявність сильного й авторитетного центрального органу - міністерства, що контролює діяльність усіх підприємств туристичної галузі в країні. Для її реалізації потрібні відповідні умови, а саме: значні фінансові вкладення в туристичну індустрію: зокрема у рекламну й маркетингову діяльність, інвестування в туристичну інфраструктуру тощо. Подібна модель організації управління туристичною індустрією діє в Єгипті, Мексиці, Тунісі, Туреччині та інших країнах, для яких туризм є одним з основних джерел валютних надходжень у бюджет.

Третя модель переважає в розвинутих європейських державах. У країнах, де використовується така модель, питання розвитку туристичної діяльності в країні вирішуються в «надрах» певного багатогалузевого міністерства на рівні відповідного галузевого підрозділу. При цьому підрозділ даного міністерства, що

відповідає за розвиток туризму в країні, здійснює свою діяльність у двох напрямках: вирішує або регламентує загальні питання державного регулювання (розробка нормативно-правової бази, координація діяльності регіональної представницької й виконавчої влади, міжнародне співробітництво на міждержавному рівні, збирання й обробка статистичної інформації тощо) та спрямовує й координує маркетингову діяльність (участь у виставках і міжнародних об'єднаннях у туристичній сфері, управління туристичними представництвами своєї країни за кордоном тощо) [2, с.95]. Така модель участі держави в розвитку індустрії туризму отримала умовну назву «європейської». Ця модель управління туристичним сектором діє в чотирьох європейських країнах, а саме: Франції, Іспанії, Великобританії та Італії, на частку яких, за даними Всесвітньої туристичної організації (ВТО) припадає близько 1/3 світових туристичних прибуттів.

За масштабами міжнародного туризму та формою організації туристичної галузі для України найбільш прийнятна саме третя модель управління. Однак для ефективного функціонування даної моделі доцільно отримати необхідне державне фінансування (щонайменше, часткове) для участі країни у формуванні й просуванні національного турпродукту, здійснення маркетингових досліджень, рекламно-інформаційної діяльності, організації та проведення міжнародних туристичних виставок, конференцій, семінарів, формування базового пакету інвестиційних проектів у галузі розвитку туристичної інфраструктури тощо.

4. Висновки

Отже, на розвиток туризму впливають як позитивні, так і негативні фактори, пов'язані з політичною, законодавчо-правовою та соціально-економічною ситуацією в країні і в світі. До позитивних факторів розвитку ринку туристичних послуг відносять:

- стабільність і відкритість політики та економіки;
- зростання суспільного багатства і доходів населення;
- скорочення робочого і збільшення вільного часу;
- розвиток транспорту, засобів комунікацій та інформаційних технологій;
- посилення урбанізації;
- побудова інтелектуального суспільства;
- заохочення національних та іноземних інвестицій у розвиток індустрії туризму;
- зміцнення позицій України на світовому туристичному ринку;
- спрощення та гармонізація податкового, валютного, митного, прикордонного та інших форм регулювання;
- стимулювання туризму для дітей, молоді, людей похилого віку, інвалідів і малозабезпечених сімей шляхом надання пільг;
- сприяння розвитку індустрії пріоритетної туристичної діяльності.

До негативних факторів розвитку ринку туристичних послуг відносять:

- напруженість у міжнародних відносинах;
- нестабільність політики та закритість економіки;
- стагнація економіки та падіння добробуту населення;
- невпорядкованість туристичних ресурсів;
- нерозвинутість індустрії туризму;
- нераціональне використання культурно – історичної і культурної спадщини й довкілля;
- низький рівень доходів населення та нестача вільного часу;
- забруднення навколишнього середовища і екологічна небезпека;
- недооцінка ролі туризму в інтелектуалізації суспільства;
- відсутність ефективних стимулів інвестування розвитку індустрії туризму на рівні світових стандартів;
- недооцінка ролі туристичного бізнесу в наповненні бюджету.

Наведені фактори впливу на розвиток ринку туристичних послуг повинні визначати цілі державного регулювання та пріоритетні напрями розвитку туристичного бізнесу [1, с.14].

Саморегуляція ринку туризму є необхідною умовою для його функціонування. У взаємодії «державне регулювання – ринок» первинною ланкою є ринок, а державне регулювання виступає як інструмент, що забезпечує загальні умови його існування, вирівнює стартові умови його суб'єктів та усуває, по можливості, негативні прояви ринкової стихії.

Розробка конкретних пропозицій з удосконалення податкової політики у сфері туризму, зокрема пропозиції щодо спрощення обчислювальної бази оподаткування, диференціації принципів оподаткування за видами туризму, зниженню податкового тиску на туристичні фірми, прискорить розвиток міжнародного туризму в Україні. Тому в сучасних умовах держава покликана виконувати свою регулюючу та стимулюючу функцію через механізми непрямої підтримки.

Список використаних джерел та літератури

- [1] Дядечко Л. П. Економіка туристичного бізнесу: навчальний посібник / Л. П. Дядечко. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 224 с.
- [2] Управление индустрией туризма: учебное пособие / А. Д. Чудновский, М. А. Жукова, В. С. Сенин. – М.: КНОРУС, 2007 – 440 с.

- [3] Пуцентейло П. Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва: навчальний посібник / П. Р. Пуцентейло. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 344 с.
- [4] Енциклопедичний словник-довідник з туризму / В. А. Смолій, В. К. Федорченко, В. І. Цибух. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. – 327 с.
- [5] Сокол Т. Г. Основи туристичної діяльності: підручник / Т. Г. Сокол, за заг. ред. В. Ф. Орлова. – К.: Грамота, 2006. – 264 с.
- [6] Чорненька Н. В. Організація туристичної індустрії: навчальний посібник / Н. В. Чорненька. – К.: Атіка, 2006. – 264 с.

References

- [1] Diadechko L. P. *Ekonomika turystychnoho biznesu: navchalnyi posibnyk* / L. P. Diadechko. – K.: Tsentr uchbovoi literatury, 2007 – 224 s.
- [2] *Upravlenie indystryiej turizma: uchebnoe posobie* / A. D. Chudnovskij, M. A. Zhukova, V. S.Senin.– M.: KNORUS, 2007 – 440 s.
- [3] *Putsenteilo P. R. Ekonomika i orhanizatsiia turystychno-hotelnoho pidprijemnytstva: navchalnyi posibnyk* / P. R. Putsenteilo. – K.: Tsentr uchbovoi literatury, 2007 – 344 s.
- [4] *Entsyklopedychnyi slovnyk-dovidnyk z turyzmu* / V. A. Smolii, V. K. Fedorchenko, V. I. Tsybukh. – K.: Vydavnychiy Dim «Slovo», 2006. – 327 s.
- [5] *Sokol T. H. Osnovy turystychnoi diialnosti: pidruchnyk* / T. H. Sokol, za zah. red. V. F. Orlova. – K.: Hramota, 2006. – 264 s.
- [6] *Chornenka N. V. Orhanizatsiia turystychnoi indystryii: navchalnyi posibnyk* / N. V. Chornenka. – K.: Atika, 2006. – 264 s.

Кізиун Алла, кандидат географічних наук, доцент Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету; Україна, Вінниця, вул. Соборна, 87; заступник директора інституту; akizyun@gmail.com. В 1991 році закінчила Вінницький державний педагогічний інститут ім. Н. Островського за спеціальністю - географія і біологія; в 2011 році – Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету за спеціальністю – економіка підприємства. **Найбільш вагомі публікації:** 1. Кізиун А. Г. Екстремальність природних умов та їх вплив на розвиток екстремального туризму в рівнинній частині території України /А. Г. Кізиун // Наукові записки Вінницького

державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Географія. – Вип. 30, № 1-2. – Вінниця, 2018. – С. 35-42. 2. Кізиун А. Г. Натурально-антропогенні мікроосередки в екстремальному туризмі /А. Г. Кізиун // Антропогенні мікроосередки/ Збірник матеріалів науково-практичної конференції «Мікроосередкові процеси в антропогенних ландшафтах». 3-5 жовтня 2018 року. – Вінниця, 2018. – С. 23-25. 3. Kiziun A. H. Regional features of the natural environment and their consideration in the process of extreme tourism development / A. H. Kiziun// Social and legal aspects of the development of civil society institutions: **Collective monograph**. Part I. – Warsaw, Poland, 2019.- С.190-203.

Kiziun Alla, Ph.D in Geography; associate Professor; Vinnytsia Trade and Economics Institute Kyiv National Trade and Economics University; 87 Soborna Street, Vinnytsia, Ukraine, 21000. Deputy Director. akizyun@gmail.com. In 1991 she graduated from Vinnytsia State Pedagogic University named after N. Ostrovskij. Geography and biology. 2011, Vinnytsia Trade and Economics Institute Kyiv National Trade and Economics University. Enterprise economics. **The most relevant publication outputs:** 1. Kiziun A. H. Ekstremalnist pryrodnykh umov ta yikh vplyv na rozvytok ekstremalnoho turyzmu v rivnynii chastyni terytorii Ukrainy / A. H. Kiziun // Naukovyi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohicheskoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Serii: Heohrafiia. – Vyp.30, № 1-2. – Vinnytsia, 2018/ - S. 35-42. 2. Kiziun A. H. Naturalno-antropohenni mikrooseredky v ekstremalnomu turyzmi / A. H. Kiziun // Antropohenni mikrooseredky/ Zbirnyk materialiv naukovo-praktychnoi konferentsii «Mikrooseredkovi protsesy v antropohennykh landshaftakh». 3-5-zhovtnia 2018 roku. – Vinnytsia, 2018. – S. 23-25. 3. Kiziun A. H. Regional features of the natural environment and their consideration in the process of extreme tourism development / A. H. Kiziun// Social and legal aspects of the development of civil society institutions: **Collective monograph**. Part I. – Warsaw, Poland, 2019.- С.190-203.

**ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОБОТИ АКАДЕМІЧНОГО
СПІТОВАРИСТВА МІХАЙЛА БАЛУДЯНСЬКОГО**
BASIC DIRECTION OF WORK OF ACADEMIC SOCIETY
MICHAL BALUDANSKY

■ *дослідження життя та діяльності Михайла
Балудянського і знайомство з ним для широкого кола людей.*
*The study of the life and work of Michal Baludansky
and his acquaintance with him for a wide circle of people.*

■ *реалізація стажувань студентів і викладачів із країн,
що мають безпосереднє відношення до життя і діяльності
Михайла Балудянського.*
*Realization of internships of students and from countries directly
related to the life and work of Michal Baludansky.*

■ *організація міжнародних конференцій для викладачів
і студентів.*
*Organization of international conferences for teachers
and students.*

■ *видання наукового журналу та видання підручників
і книг.*
*Publishment of the scientific journal, publishment
of books and textbooks*

■ *поїздки місцями життєвого шляху Михайла
Балудянського.*
Trips to the places of life of Michal Baludansky.

© SCIENTIFIC LETTERS
OF ACADEMIC SOCIETY
OF MICHAL BALUDANSKY
▲ ISSN 1338-9432

Journal published by Academic Society
of Michal Baludansky, Humenská 16,
040 11 Košice, Slovakia
tel.: +421 (0)903 275 823,
e-mail: journal@asmiba.sk,

▲ IČO 42 100 135
▲ PUBLISHING HAS BEEN
APPROVED BY:
Ministry of Culture, Slovakia
REG. NO.: EV 4747/13
▲ Volume 7, No. 5/2019
▲ PERIODICITY: two-monthly
▲ DATE OF ISSUE: June 2019
▲ PRINTING: 80 pcs

▲ PRINTED BY:
UK TU Košice, Slovakia

▲ COVER DESIGN:
Ing. Jozef Hricilin

▲ GRAPHICAL DESIGN:
Ing. Peter Tuleja, PhD.

▲ PUBLISHER AND
DISTRIBUTION: Academic Society
of Michal Baludansky, Humenská 16
040 11 Košice, Slovakia
tel.: +421 (0)903 275 823
e-mail: journal@asmiba.sk

▲ SUBSCRIPTIONS: journal is not for
sale

▲ POSTAGE: to Slovakia 1 EUR, to
European countries 5 EUR, to other
countries 8 EUR